

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

§. 2. De Invocatione Sanctorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

cem, caput serpentis conterentem, Spem suam. Imò sæpe in ipsam feruntur majori devotione, affectu, & fiducia, quàm erga Christum, ut patet ex libellis eorum precatoris, ex concionibus, & alijs libris typo editis. R. hæc est vel inscitia Lutheranorum non intelligentium, vel potiùs malitia intelligere nolentium, quo sensu ejusmodi honorificos titulos B. Virgini & Sanctis tribuamus, & qua mente ad eosdem confugiamus. Oprimè Catholici intelligunt magnifica hæc verba, quibus exprimere volumus sublimem sanctitatem, & potentissimam intercessionem Sanctorum apud DEUM. B. V. si appellatur Dea, Regina cæli, Mediatrix &c. non ita appellatur in sensu proprio & rigoroso, quo DEUS & ipse Christus, sed longe inferiore, quo DEUS ipse per Davidem dixit ad homines: *Dij estis, & filij excelsi omnes.* Ps. 81. Quæ reperiuntur in libellis precatorijs, concionibus &c. subinde cum exaggeratione dicuntur

& hyperbolicè. De quibus Lutherani ita sentiant, sicut M. Lomer p. 313. fortgesetzten Abfertigung cum Stapletono sentit, de Patribus sic loquente: *Qua à Patribus pro concione dicuntur, non ita expressè & propriè & juxta dogmaticam veritatem accuratè designent, sicut alia, qua disputando & commentando scribunt.* Devotio, affectus, & fiducia erga B. V. est quidem subinde tenerior & major intensivè, quàm ad Christum, quia Christum subinde apprehendimus ut severum Judicem, qualis etiam est; B. Virginem verò solùm ut Advocatam & Matrem amatissimam: non tamen *apprehiativè*, quia scimus, Christum infinitè excedere omnes Sanctos, eum solum esse Redemptorem nostrum, qui fuso sanguine DEUM nobis reconciliare potuit, ab ipso habere eos omnia, licet ipse habere nos sæpe nolit, nisi nobiscum & pro nobis etiam orent Cœlites. Sed de intercessione Sanctorum sit

§. II.

De Invocatione Sanctorum.

13. **S**ciendum 1. Invocare alterum est cum aliqua fiducia ab illo petere vel auxilium vel patrocinium. Adcòque Religiosa invocatio Sanctorum, de qua nobis summa lis est cum Sectarijs, cultui Sanctorum superaddit duo, nimirum fiduciam aliquam cordis, & preces nostras ad illos immediatè directas, ut nos juvent precibus & meritis suis apud DEUM. Unde

Sc. 2. Solum DEUM posse invocari tanquam auctorem omnis gratiæ & gloriæ, qui ex se, & propria virtute, potestate, & auctoritate nobis conferre possit omnem gratiam, auxilium naturale & supernaturale, mortem felicem, & beatitudinem æternam: Sanctos verò invocari solùm ut *Intercessores, Patrones, Advocatos* apud Christum & DEUM, ut nobiscum & pro nobis eundem

dem orent; sic enim recte speramus, citius nos exaudiendos à DEO, si dilecti ejus amici pro nobis suas preces interponant. Hinc est, cur ad Sanctos dicamus, *orate pro nobis*, ad DEUM verò & Christum, *miserere nobis*. Dum verò invocando Sanctos utimur verbis, quæ indicant, eos à nobis invocari etiam ut *Auxiliatores*, dicendo v. g. ad B. V. S. Petrum &c. *miserere mei, juva me, salva me, aperi mihi coeli aditum, da mihi sanitatem corporis, virtutem castitatis &c.* semper subintelligimus, ut id faciant intercedendo & rogando pro nobis, vel dando illa, quæ prius ipsi acceperunt à Deo eum in finem, ut nobis conferant, ferè sicut herbae dant nobis sanitatem naturaliter, quam virtutem prius in hunc finem acceperunt à Deo. Scimus enim, Sanctos nihil habere ex se, plurima tamen accepisse à Deo, utpote dilectissimos ac intimos Dei amicos, quæ possint dispensare in alios, præsertim magnam habere efficaciam in suis intercessionibus, & quidem ob merita sua temporalis vitæ. Sed de his

15. Sc. 3. Catholicos non dicere, quòd Sancti, quos pie, religiosè, & devotè invocant mente vel voce, nobis *mereantur* illa beneficia, quæ per & ab ipsis petimus, & quòd Deus ea nobis conferat *propter* merita Sanctorum; sed dicere, quòd nobis dentur propter merita solius Christi, qui solus non pro se tantum, sed & *pro alijs* strictè & de condigno mereri potuit, ac meritis est omnia dona gratiæ & gloriæ. Nilominus tamen profuunt nobis,

Sanctos invocantibus, etiam merita Sanctorum: non quòd illi nobis aliquid propriè sint meriti, sed quòd pro se meriti sint altiorem gradum gloriæ & amicitia cum Deo; quò enim majora alicujus Sancti sunt merita, eò amicitior & charior est Deo, consequenter & potentior in sua intercessione, ac ditior donis in alios dispensandis. Ferè sicut fit inter homines: quò enim aliquis Aulicus propter merita sua est charior & gratior Principi, eò plus prodesse potest alijs intercedendo, largiendo ex acceptis; quamvis talis aulicus has gratias alijs non sit pro merito de condigno, ut Princeps eas teneatur supplicii largiri. Unde fit, ut Sancti sint quasi Mediatores apud Mediatorem Christum, per cuius merita & ipsi rogant nobiscum Deum, & quasi Advocati apud Advocatum principalem Christum, cuius merita sunt infinita in ordine ad omne præmium, etiam alijs obtinendum, quòd & pro quibus ille petit; *nemo enim* (dixit ipse) *venit ad Patrem, nisi per me.* Jo. 14. *petite in nomine meo.* ibid. Hinc Ecclesia immediatè per Christum, mediatè per Sanctos simul intercedentes, à Deo rogat dona tam naturalia quàm spiritualia. v. g. dicendo: *Concede nobis Deus intercessione hujus Sancti hoc beneficium per Christum Dominum nostrum.* Quando verò rogat *per merita* Sanctorum, aliud non intendit, quàm Deo quasi proponere merita illa, per quæ Sancti facti sunt Deo valde dilecti amici, cuius amicitia in tanta potentiores sunt preces Sanctorum pro nobis.

Sc. 4.

16. Sc. 4. Lutheranos æquè & Calvinistas extremè persequi invocationem Sanctorum. Contra quam M. Lomer Præco Augustanus ante paucos annos multum chartæ pessundedit, plusquam quinquaginta quaterniones typis dando in der *Ersten und Andern Abfertigung* / quas lucubrationes ex fundamento confutatas in hujus & precedentis §. paucis pagellis reperies. Concedunt quidem 1. cum Apolog. August. Conf. quòd Cœlestes in genere orent pro hominibus in hac vita existentibus, quamvis fateantur expressè, in Scriptura testimonium nullum de mortuis orantibus exstare. &c. Apol. de Invoc. SS. Item aliqui transmittunt, eos etiam in particulari orare pro quibusdam. 2. Quemlibet hominem habere non unum, sed plures Angelos Custodes propter illud Psal. 91. *Angelis suis mandavit de te*, & aliquos fortassis unicum tantum. Ex his tamen negant rectè inferri posse, Sanctos, & Angelos religiose invocandos esse: licèt admittant 3. rectè invocari homines in hac vita existentes, seu rectè viventium preces implorari propter claros Scripturae textus. Deus ipse id iussit Job. 42. *Ite ad servum meum Job: Job autem servus meus orabit pro vobis; faciem ejus suscipiam.* Et Paulus in suis epistolis sæpe imploravit preces eorum, ad quos scripsit. *Orationi instate, orantes simul & pro nobis.* Coloss. 4. v. 2. *Obsecro vos, ut adjuvetis me in orationibus pro me ad Deum.* Rom. 15. v. 30.
17. Sc. 5. Quamvis in Antiquo Testamento non fuerit illicitum, & subinde (saltem privatim) probabiliter usitatum, invocare Sanctos jam demortuos, communiter tamen & publicè in usu non fuisse, ita ut dicerent v.g. Sancte Abraham ora pro nobis, S. Moyses ora pro nobis &c. sed immediatè supplicasse DEO, allegando tamen quandoque merita Sanctorum, ut preces suas redderent efficaciores. Sic Moyses oravit Exod. 32. v. 3. *Recordare Domine Abraham, Isaac, & Jacob Sanctorum tuorum.* Daniel c. 3. v. 35. *Neque auferas à nobis misericordiam tuam propter Abraham dilectum tuum, & Isaac servum tuum, & Israel (Jacob) sanctum tuum.* Et David allegavit etiam propria merita, sic orans: *Memento Domine David & omnis mansuetudinis ejus.* Psal. 131. Quin & DEUS ipse satis innuit, quòd intuitu servorum suorum & amicorum, qui ex hac vita jam migraverant, invocantibus se propitius sit, dum 4. Reg. 19. v. 34. invocatus à Rege Ezechia dixit: *Protegam urbem hanc, & salvabo eam propter me & David servum meum.* Ratio autem, cur in Veteri Testamento ordinariè & publicè non fuerint directè invocati Sancti defuncti, est duplex, una, quia nondum erant in cœlo, nec DEUM videbant, adeoque ordinariè & sine speciali revelatione non poterant cognoscere preces ad se factas, quæ revelatio ipsis tunc, utpote nondum beatis, non debebatur vi status sui; altera, quia ille pòpulus erat valde pronus ad Idololatriam, & videbat passim apud Gentiles invocari varios Deos, si igitur passim fuisset in usu invocatio Sanctorum, facilè eos non ut DEI servos & amicos, sed etiam ut Deos invo-

care cōpisset. Utraque ratio cessavit in Novo Testamento. Unde

13. Dicendum 1. Sancti in cœlo cognoscunt, etiam in particulari, viventium preces, & vota cordis, quibus invocantur. Probat 1. ex Scriptura. Angeli cognoscunt orationes hominum, pœnitentiam & conversionem peccatorum, quæ pœnitentia, utpote dolor animi, est actus internus: ergo etiam homines sancti, in cœlo jam beati, cognoscunt illas; quia sunt sicut *Angeli Dei*, Mat. 22. in statu beatitudinis ipsi æquales. Ant. prob. Luc. 15. dicitur: *Gaudium erit coram Angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente*: nemo autem gaudet prudenter, nisi cognoscat causam gaudendi: ergo. *Quando orabas cum lacrymis* (dicit Raphael ad Tobiam) *ego obtuli orationem Domino*. Tob. 12. Simile quid legitur Apoc. 8. Dein sæpius Scriptura dicit, *in conspectu Angelorum*, Apoc. 14. v. 10. Ps. 137. v. 2. *In conspectu Angelorum psallam tibi*, hoc est, inspicientibus & videntibus Angelis, sicut tō in conspectu Dei aut hominum, idem est, ac inspiciente Deo aut hominibus. Quin & homines sancti in cœlo existentes offerunt Deo orationes Sanctorum in terra existentium, Apoc. 5. ut videbimus assertionē sequente: sicut Angeli Apoc. 8. ergo cognoscunt has orationes. Neque dicas, Angelos cognoscere ratione officij sui, quia sunt *administratorii spiritus, missi in salutem hominum*, non ratione beatitudinis. Nam contrā est 1. quod allati textus etiam loquantur de Angelis, qui non actu sunt *Custodes* deputati certorum hominum. 2. Quia

R. P. Pichler Theol. Polemica,

etiam homines sancti sunt deputati ad custodiam hominum, iisque prepositi juxta illud Apoc. 2. *Qui vicerit, dabo illi potestatem super gentes*. Et Ps. 45. *Constitues eos principes super omnem terram*.

Prob. 2. ex statu beatitudinis. Pertinet ad beatitudinem, saltem accidentalem Sanctorum, ad eorum dignitatem, & charitatem, cognoscere preces hominum etiam internas, ad se directas: ergo cognoscunt; aliàs enim esset beatitudo imperfecta, neque perfectæ amicitia status, quæ exigit, ut amicus revelet ea amico, quæ ad ipsum pertinent, præsertim si ad amici felicitatem honorem & oblectationem cedat; id quod ipse Christus innuit, dum ait: *Vos autem dixi amicos, quia omnia, quæcunque audivi à Patre meo, nota feci vobis*. Jo. 15. Ant. prob. gloriosum utique & oblectabile est Sanctis habere supplices, quia invocantur tanquam amici Dei, in quo est maxima gloria, dignitas, & gaudium: dein utique charitas erga alios, *quæ nunquam excidit* (nec in cœlo) exigit juvare miseros: sed quomodo juvabunt, nisi cognoscant necessitates suorum supplicum, & preces clientum? si enim homines in hac vita existentes ex revelatione Divina possunt cognoscere secreta cordium, uti Samuel Saulis. 1. Reg. 9. & res absentes, ut Elifæus sui famuli absentis. 4. Reg. 5. multo magis poterunt Sancti in cœlo ex revelatione Divina: ergo actu DEUS ipsis revelat, quia id exigit status beatitudinis & perfectæ amicitia cum DEO. Confirmatur. Damnati cognoscunt ea, quæ geruntur in mundo

SS

do

do & ad eorum pœnam pertinent, ut constat exemplo divitis Epulonis, qui noverat, fratres ad sui imitationem perditè vivere: ergo multò magis scient Sancti, quæ ad eorum felicitatem spectant.

Prob. 3. ex communi sensu fidelium. Nam praxis universalis & antiquissima est invocare Sanctos: ergo fideles judicant, Sanctos cognoscere nostras necessitates, & vota, precèsque ad semillas. A. postea probabitur.

Certum igitur est, quòd Sancti in cælo cognoscant nostras tum necessitates corporales & spirituales, tum preces, quando à nobis invocantur. Modus autem, quo cognoscant, controversus est apud Catholicos DD. nec SS. Patribus satis fuit cognitus. Dux tamen sententiæ cæteris probabiliores sunt, quarum una dicit, quòd Beati in cælo, videndo Divinam essentiam & Verbum, in eo, quasi in speculo quodam vivo videant omnes creaturas existentes aëtu, exceptis secretis cordium, nisi hæc ad eorum felicitatem, dignitatem, & charitatem pertineant: quæ opinio fuisse videtur etiam S. Gregorij, qui l. 2. Dial. c. 35. apud Canis. de præc. 1. Decal. §. 8. dicit: *Quid est, quod ibi nesciant, ubi scientem omnia sciunt?* Altera sententiæ docet, quòd cognoscant ex speciali revelatione DEI, in quam inclinat S. August. de cura pro mortuis c. 16. postquam reculerat alios duos modos, quibus possent Sancti cognoscere preces & necessitates nostras in particulari, licet nobis localiter præsentem non sint.

Hic rursus exclamat & interrogat

M. Lomer, ubi sit illa decantata concordia inter Papistas? R. Et vicissim quaero, an sciat Lomerus, in quo Papista dicant, se esse, & esse debere concordem, ejusdem mentis & sermonis? Si nesciat, ignorans est & dignus doceri, si sciat, & tamen se scire dissimulet, perversus est & indignus responso. Sed malo præsumere ignarum quàm studiosè malum. Audiatur itaque: decantata illa inter Papistas concordia consistit in hoc, quòd omnes omnino conspirent in omnibus fidei articulis sufficienter revelatis, qui nempe clare habentur in Scripturis aut Traditionibus, vel ab Ecclesia explicitè definiti sunt. In cæteris relinquatur libertas in utramque partem disputandi; interim tamen omnes parati esse debent amplecti illam partem, quam Ecclesia (scilicet Papa vel sine vel cum Concilio Generali) definit. Cum igitur de *Modo*, quo Sancti cognoscant nostras preces, nihil adhuc determinaverit Ecclesia, nihil officit dissensio Doctorum. Sed quare non definit Ecclesia etiam modum? R. quia nunquam adhuc judicavit, id necesse esse. Sufficit, quòd definitur, rectè invocari Sanctos. Ex qua definitione colligunt quidem plerique, etiam indirectè definitum esse ab Ecclesia, quòd Sancti absolute cognoscant nostras preces & necessitates in particulari. Quòd tamen alij negant, licet minùs probabiliter, asserentes, posse invocationem & auxilium Sanctorum etiam in particulari subsistere, etiam si Sancti nostras orationes & necessitates in particulari non videant; eò quòd possent generaliter Deum rogare pro

omni-

omnibus illis in particulari, qui illorum intercessionem implorant apud Deum, omnia videntem, omnia audientem. Et sic sentit Verweils in Speculo f. 249. & probabiliter etiam S. Aug. l. de cura pro mortuis c. 16. Adeoque probabiliter forte non est definitum, quod Sancti à nobis invocati sciant in particulari preces nostras & necessitates, eò quod tamen eorum invocatio posset nobis in particulari esse utilis, consequenter hoc etiam transmissio tamen illatus staret adhuc articulus fidei de Invocatione Sanctorum.

Pro qua

19. Dicendum 2. Sancti in cælo existentes rectè & utiliter invocantur à nobis. Quamquam hæc assertio explicite & claris terminis non contineatur in Scripturis, ideirco tamen neganda non est, sicut propterea negandum non est, nec negatur ab Adversarijs, Deum esse trinum in Personis, in Christo esse duas quidem naturas, unam tamen personam, Spiritum S. procedere à Patre & Filio, parvulos ante usum rationis esse baptizandos &c. quod in Scripturis clarè non fiat expressa. Caterum cur in libris Antiqui Testamenti non fiat clara mentio Invocationis SS. ratio congruens esse potest, tum quod tunc Beati nondum fuerint, qui sanctè obierunt, adeoque ordinariè ignari nostrarum rerum, tum quia periculum fuisset idolatriæ in populo, ad vitium hoc valde proclivi. Cur autem libri Novi Testamenti nihil de ea explicite meminerint, ratio potest esse, tum ne Gentiles conversi crederent se rursus adduci ad colendos Terrigenas, & ne veteri

R. P. Pighler Theol. Polemica,

more suo inciperent Sanctos colere ut Deos, tum quia nullus illo tempore, quo plerique libri Sacri conscripti sunt, eximia & notæ Sanctitatis vir obierat; vivebant enim adhuc Apostoli & Evangelista cum B. Virgine: & sanè, si isti Scriptores sacri multum scripsissent de cultu & invocatione Sanctorum demortuorum, suspensionem arrogantia potuissent incurere, quali quærent gloriam suam etiam post mortem. Deus ipse statim post eorum fata satis docuit tum per miracula, & varia beneficia hominibus, hos Sanctos colentibus, concessa, tum per traditionem, Sanctos hujusmodi rectè & utiliter invocari. Nihilominus tamen multa occurrunt in Scripturis, ex quibus rectè deducitur Angelorum hominumque defunctorum invocatio. Unde assertio

Probatur 1. ex Scripturis. Gen. 48. dicit Jacob: *Angelus, qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis.* Osee 12. v. 4. *Jacob invaluit ad Angelum, flevit, & rogavit eum,* scilicet ut sibi benediceret adversus Esau se insequentem Gen. 32. ergo Jacob invocavit Angelum tum pro se tum pro alijs. Excipit Gerardus, & dicit, hic per Angelum intelligi ipsum Dei Filium incarnandum. Sed communior Interpretum mens est, intelligi Angelum creatum, quem sonat ipsa vox, accipienda in sensu proprio, cum inde non sequatur absurdum. Qui oppositum dicere videntur, intelligendi sunt, quod Angelus fuerit tantum representativè Filius Dei, utpote quem incarnandum representabat, non verè & entitativè. Porro Jobi 5. Eliphaz Jo-

SS 2

bum

bum amicum suum commonuit & dixit: ad aliquem Sanctorum convertere, ubi nomine Sanctorum intelligit Angelos S. Augustinus apud Pined. ergo saltem subinde fuerunt in Veteri Testamento invocati Angeli, & creditum est, hanc invocationem rectè & utiliter fieri. Apoc. 5. dicitur: *Virginti quatuor seniores ceciderunt coram Agno, habentes singuli citharas, & phialas aureas plenas odoramentorum, qua sunt orationes Sanctorum.* Ubi per 24. Seniores intelliguntur Sancti Veteris & Novi Testamenti, qui tum jam fruebantur visione beatifica, & non secus ac Angeli Apoc. 8. offerebant Deo orationes Sanctorum, in terris adhuc degentium. Demum Baruch. 3. v. 4. Judæi in calamitatibus suis ita precantur: *Domine Omnipotens Deus Israel audi nunc orationem mortuorum Israel, & filiorum ipsorum, qui peccaverunt ante te.* Quid hoc est aliud, quam invocare demortuos justos, ut cum & pro vivis peccatoribus Deum deprecantur?

Prob. 2. maximè ex Traditione Apostolica, quam nobis declarat tum praxis perpetua fidelium tum Patrum testimonia. Traditio autem Apostolica, utpote Verbum Dei non scriptum, eandem vim habet ac Scriptura Apostolica. Jam sic: nescitur initium temporis, quo fuerit introducta invocatio Sanctorum: atqui juxta regulam S. Augustini l. 2. de Bapt. contra Donat. c. 7. communiter receptam credendum est, ejusmodi à temporibus Apostolorum proficisci; dicit enim: *Quod Ecclesia universalis suo tempore observa-*

vat, nec est per Concilia Generalia institutum, credi debet ex Apostolica Traditione esse. Cum igitur certum sit ex Patribus, quos statim adducam, sæculo IV. & V. jam fuisse in usu invocationem Sanctorum, nec nominari possit Concilium, quod eam primitus statuisset, rectè creditur, statim post tempora Apostolorum, & præcedentibus sæculis jam fuisse usitatam. Jam ad Patres sæculi IV. & V. S. Ambros. precatione 2. præparante ad Missam: *Ut efficax mea sit deprecatio, B. MARIE Virginis suffragia peto, quam tanti meriti esse fecisti &c. Apostolorum intercessionem imploro &c. Martyrum preces deprecor &c. Confessorum orationes expostulo.* S. Chrysost. in Liturgia sæpius invocat preces B. V. & aliorum Sanctorum. S. Augustinus in Meditationibus c. 40. sic orat: *Sancta & immaculata Virgo DEI Genitrix MARIA, & Mater Dei Domini nostri JESU Christi, intervenire pro me digneris apud illum, cujus meruisti effici templum. Sancti Michael, S. Gabriel, S. Raphael, SS. Chori Angelorum, atque Archangelorum, Patriarcharum, atque Prophetarum, Apostolorum, Evangelistarum, Martyrum, Confessorum, Sacerdotum, Levitarum, Monachorum, Virginum, omniumque Justorum: per illum, qui vos elegit, & de cujus contemplatione gaudetis, vos rogare præsumo, ut pro me culpabili ipsi Deo supplicare dignemini, quatenus de faucibus diaboli, & de morte perpetua merear liberari.* Idem fer. 18. de Sanctis: *S. B. & R. succurre miseris: juva-*

pus animas, resovefebiles, ora pro populo &c. *Tues spes unica peccatorum* &c. Ecl. 20. contra Faust. Manich. c. 21. *Populus Christianus memorias Martyrum religiosa solennitate celebrat, & ad excitandam imitationem, & ut meritis eorum confocietur, atque orationibus adjuvetur.* Quot verba, tot fulmina. Patres Concilij Generalis Chalced. act. 11. unanimiter dicebant: *Flavianus post mortem vivit, Martyr pro nobis orat.* Quod postea adhuc clarius expresserunt Patres Conc. Generalis sic pronuntiantes: *Christianus solo Deo Creatore suo adorato invocet Sanctos, ut pro se intercedere apud Majestatem Divinam dignentur.* Tacco clara testimonia aliorum PP. Athanasij, Cyprian. Orig. Hilar. Ephrem, Basilij, Greg. Nyss. Greg. Naz. Cyrill. Hieron. Epiph. Hieron. Paulini, Sulpitij Severi, Maximi, Chrysol. & Historicorum Theodoret, Euseb. Sozomeni &c. quos vide apud Gaultierum, Coccium, Canisium, Peresium.

Tanta testium nube convicti negare non audent Adversarij, IV. seculo jam viguisse invocationem Sanctorum. Hinc se recipiunt ad prima tria secula, praesertim M. Lomer, ex his antiquitatis latebris eam oppignari posse ratus; & hoc nequiter facit, quia scit, primis tribus seculis, propter gravissimas persecutiones Christianorum, nec Concilium Generale haberi, nec monumenta Patrum relinqui posteris potuisse; cum ferè nulla quies scribendi ipsis concessa fuerit, vel quae scripta fuerit, omni conatu abolere conati sunt barbari gentiles. Sed fallitur:

etiam ex his tenebris, Deo ita disponente, promicat veritatis lux, & idonei existere testes. In Liturgia S. Petri sic legitur: *Imprimis sancta gloriosa, semperque Virginis M A R I A E, BB. Apostolorum & Martyrum, quorum intercessionibus & precibus concede* &c. In Liturgia S. Jacobi: *Commemorationem agamus Sanctissima &c. Domina nostra, Matris Dei, & semper Virginis M A R I A E, & omnium Sanctorum, ut precibus atque intercessionibus eorum omnes Misericordiam consequamur.* Vid. Cocc. to. 1. l. 5. a. 4. S. Dionys. Areop. p. 866. edit. Colon. 1557. *Parvitas sua conscius adeat ad aliquem sanctum hominem, petitum, ut se adjuvet, ac pro se roget.* Hæc pro I. seculo. Pro II. testatur S. Irenaus. l. 5. c. 19. *Sicut Eva seducta est, ut effugeret Deum, sic M A R I A suasa est obedire Deo, ut virginis Eva Virgo M A R I A fieret Advocata.* Pro III. Origenes in Lament. *Incipiam me genibus prosternere & deprecari universos Sanctos, ut mihi, non audenti petere Deum propter nimietatem peccati, succurrant.* S. Cornelius intranslat. Corporum Apost. ep. 1. *Orantes Deum & Dominum nostrum J E S U M Christum, ut intercedentibus suis Sanctis Apostolis maculas vestrorum purget peccatorum.* S. Cyprianus in tract. de habitu Virginum in fine: *Durate fortiter, spiritualiter pergite, pervenite feliciter: tantum mementote tunc nostri, cum incipiet in vobis Virginitas honorari.*

Prob. 3. ex Miraculis, quæ Deus edidit ad intercessionem Sanctorum, quæ

sunt invocati, & ex innumeris beneficijs, quæ quotidie impetrant pij fideles per & ab ijs Sanctis, quos devotè invocant. Est autem incredibile, quòd pij ceteroquin homines, tanto numero, per omnes arates, in varijs locis, qui restantur, se per Sanctos à se invocatos impetrasse sanitatem corporis, liberationem à periculis &c. sæpe non sine miraculo, omnes mentiantur, vel ex simplicitate seipfos decipiant. Nemo prudens hoc dixerit. Ergo placet Deo invocatio Sanctorum, quam tot beneficijs, etiam prodigiosis, approbat, de quibus multa jam olim posteris tradiderunt Theodoretus l. 5. histor. SS. Ambr. August. Greg. Turon. Gregorius M. 3. Dialogorum c. 22. & seqq. Hinc illa anathemata, quæ tanquam acceptorum beneficiorum testimonia publicè appenduntur in templis, de quibus Theodoretus de Græcarum affectionum curatione l. 8. scribit: *Piè fidelitèrque precatos ea maxime consequi (à DEI Martyribus) quæ desiderant, testantur illa, quæ votorum rei dona persolvunt, manifesta nimirum adepta sanitatis indicia. Nam alij quidem oculorum, alij verò pedum, alij porro manuum simulacra suspendunt ex argento auròve confecta.*

Prob. 4. ad hominem invicèto argumento. Viventes à viventibus rectè & utiliter invocantur tanquam intercessores apud Deum: ergo etiam Sancti jam in cælo regnantes à viventibus in terra adhuc constitutis. Ant. admittunt Adversarij. Conf. Prob. quia Sancti in cælo non minùs possunt & volunt nos juvare, quàm justii

in hac vita existentes, imò magis possunt, quia sunt amici Dei in gratia jam confirmati, magisque volunt, quia puriori charitate nos diligunt. Unde S. Hier. adversus Vigilantium hæreticum c. 3. sic intulit: *Unus homo Moyses sexcentis millibus armatorum impetrat à Deo veniam, & Stephanus pro peccatoribus veniam deprecatur: & postquam cum Christo esse coeperint, minùs valebunt?*

Dices cum Lomero. Ab invocatione fidelium vivorum, quam admittunt Lutherani, nequaquam inferri potest licitus usus invocandi Sanctos in cælo, quem Catholici tenent. Ratio est 1. Quia Catholici invocant Sanctos de sanctos religiosè. 2. Cum devotione cordis. 3. Cum fiducia in eorum meritis. 4. Non tantùm ut intercessores, sed etiam ut auxiliares. 5. Sine voluntate Dei, quia sine mandato, sine exemplo probato, & sine promissione in Scripturis contenta. 6. Sancti in cælo sunt longè absentes, adeòq; preces nostras non audiunt, nihil de necessitatibus nostris in particulari sciunt. Contraria omnia reperiuntur in invocatione viventium, prout est apud Lutheranos. R. illatio est optima. Quæ opponuntur, non sunt ad rem; quòd enim invocatio sit *religiosa*, juxta sensum superius explicatum, cum aliqua *devotione* & *fiducia*, quæ ponitur in meritis Sanctorum eatenus, quatenus propter illa sunt Deo valde grati, & ideo in precibus valde potentes; nihil detrahitur Deo, nec nimium tribuitur creaturis. Si invocentur ut *auxiliares*, ita invocantur, non quòd ex propria vit-

virtute, & rebus, quas habent ex se, nobis tribuant, sed ex ijs, quæ acceperunt à Deo, & quantum alijs dispensandum concessit Deus. Nunquid homo ab homine vivente adhuc saepe petit non tantum patrociniū, sed etiam auxiliū, sine præiudicio Dei? Quod sit *voluntas Dei*, patet ex tribus adductis argumentis, & patebit magis adhuc ex sequenti; etiam si nullum mandatum esset, nec clarum fortè exemplum, & peculiari promissio sit in Scripturis. Quod Sancti in cælo *cognoscant* nostras preces & necessitates in particulari, factis jam probavimus. Quod si etiam nescirent in particulari, potent fortè tamen rectè invocari, ut intercederent apud illum, qui perfectissimè novit omnia, ut scilicet DEUS se invocantibus largiretur id, quod petunt à Sanctis & per Sanctos. Vid. p. 506.

Prob. 5. ex ratione. Invocare Sanctos in cælo existentes est res pia, DEO

gloriosa, Sanctis honorifica, hominibus perquam salutaris, nullibi prohibita: ergo rectè & utiliter invocantur. Ant. prob. *pia* est, quia fit cum pio animi motu, scilicet cum humilitate sui, æstimatione amicorum Dei, spe aliquid obtinendi à Divina Misericordia per intercessionem Sanctorum, *Deo gloriosa*, quia sic colitur Deus in Sanctis suis, & simul Christus, quia cæli principes & dilectissimos Dei amicos facimus Deo supplices & comprecatores nostros, cum nos propter peccata & vilitatem nostram sine Patronis, Deo & Christo magis dilectis, quàm nos sumus, apparere non audeamus. *Sanctis honorifica*, quia magni facimus sublimitem eorum amicitia cum Deo gradum. *Hominibus salutaris*, quia sic facilius & certius obtinent, quæ petunt. *Nullibi prohibita*, ut patebit ex solutione objectionum.

Solvuntur Objectiones.

27. Obi. 1. Invocatio religiosa Sanctorum cedit in injuriam Dei, & est idololatria: ergo. Ant. prob. 1. Quia omnis cultus religiosus pertinet ad primam tabulam, consequenter soli Deo competit. 2. Quia omnis vera & religiosa invocatio fertur in eum, qui est omniscius, omnipotens, ubique præsens. 3. Quia Scriptura dicit, solum Deum esse invocandum religiose: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies.* Deut. 6. Mat. 4. *Quomodo invocabunt, in quem non credide-*

rum? Rom. 6. atqui in solum Deum potest credi: ergo.

R. N. Ant. nec enim Idololatria est, ut est *invocatio*, aliàs nec Adversarij sine Idololatria possent invocare existentes in hac vita: nec ut est *religiosa*, quia cultus religiosus bifariam dividitur, scilicet in latrariam & dulciam, ut supra vidimus: & quia invocatio Sanctorum non est sub præcepto, ideo propriè nec ad primam nec ad secundam tabulam Decalogi, ubi mera præcepta continentur, pertinet: reductivè autem perti-

not

ner immediatè ad tabulam secundam, mediatè & ultimatò ad primam, sicut charitas, qua diligitur proximus propter Deum; eò quòd cultus religiosus deferatur Sanctis ultimatò propter Deum, quem adoramus in Sanctis suis, Pl. 150. Unde patet ad prob. 1. quæ absolutè negatur. Utì & 2. prorsus enim gratis dicitur, non posse invocari religiosè illum, qui non est omniſcius &c. Licèt Sancti non omnia cognoscant, cognoscunt tamen nostras preces ad se directas; licèt non sint ubique, & apud nos physicè, dum eos invocamus, sunt tamen præſentes intentionaliter & quoad cognitionem &c. Ad 3. Scriptura nec verbum dicit de invocatione *religiosa*. Textus 1. nihil aliud vult, quàm Deum solum esse adorandum proprijsimè, & colendum cultu latræ, illique soli ut supremo Domino serviendum, aliàs Adversarij nec possent colere se invicem, & invocare viventium preces, nec possent admittere famulos famulasque. Textus 2. est contra Gentiles, qui utique non possunt invocare verum Deum, nisi priùs credant in illum, tanquam auctorem salutis. Deinde N. m. quòd non possit credi etiam in creaturam, non quidem ut Deum, sed ut gratam Deo & sanctam; nam apud Hebræos idem sunt *credere aliquem, & credere in aliquem*, Sic. Exod. 4. v. 21. dicitur: *crediderunt in Deum, & in servum ejus Moysen*. Unde rectè etiam sic intelligitur textus: quomodo invocabunt Sanctum, in quem non credunt, hoc est, quem non credunt esse sanctum?

Ob. 2. Invocatio Sanctorum cedit in injuriam Christi: ergo. Ant. prob. quia ipse solus est noster Mediator & Advocatus, cujus merita sunt infinita, & sufficientia ad quidvis impetrandum. *Unus Mediator Dei & hominum homo Christus JESUS*. 1. Tim. 2. *Non est aliud nomen sub celo, in quo nos oporteat salvos fieri*. Act. 4. *Per ipsum habemus accessum ad Patrem*. Eph. 2. R. 1. retorq. argumentum: Adversarij invocant alios præter Christum, scilicet homines in hac vita existentes, miseros adhuc & de salute incertos: ergo injuriam faciunt Christo. Replicabis cum Lomero, à Lutheranis invocari in hac vita existentes juxta voluntatem DEI, quia in Scripturis habetur exemplum &c. item non religiosè: ergo est disparitas. R. hoc est salutare, & nihil dicere ad rem, quo modo semper saltat Lomero, ut sic effugiat vim retorsionis allata. Hic non est questio, utrùm invocatio quæ *religiosa* Sanctorum cedat in injuriam Christi, nec quatenus est *præter voluntatem Dei*, sed quatenus est *invocatio alterius*, qui non est Christus, eò quòd ipse solus & unicus Mediator sit &c. atqui Adversarij invocant etiam alios præter Christum: ergo argumentum æquè premit ipsos. Reliqua duo huc non pertinent, & seorsim examinantur.

R. 2. N. A. Ad prob. Christus rectè dicitur unicus Mediator noster, scilicet principalis, & talis, qui nos redemit proprio sanguine: & infinito meritum suorum pretiò (quia profecta sunt à persona infinitæ dignitatis) nos DEO reconciliavit; Paulus enim statim sub-

jungit: *Qui dedit Redemptionem semetipsum pro nobis.* Cum quo tamen stat, Sanctos esse Mediatores & Advocatos secundarios, ministeriales, mediatos, subordinatos &c. quorum intercessio (uti & ipsa olim merita à viventibus adhuc collecta) omnem suam vim & efficaciam habet ex meritis Christi, qui pro nobis intercedendo non adjuvant mediationem & intercessionem Christi, utpote ex se infinite sufficientem, sed adjuvant nos impetrando à Christo, ut Christi merita nobis applicentur in ordine ad obtinenda beneficia, quæ petimus: qui longè alio modo pro nobis intercedunt, quàm Christus; nam Christus (scilicet quæ homo; quæ DEUS enim mediare & intercedere non potest) authoritative se interponit, exhibens sua merita, quibus nihil denegari potest; Sancti verò in cælo (uti & in hac vita existentes) more supplicum per Christum & à Christo rogant, non sua, sed Christi merita pro nobis allegantes, & quorum intercessio absolute potest non exaudiri. Quod non cedit in injuriam Christi, sed potius in gloriam. Itaque Christus est unus Mediator, non quia solus, sed quia principalis & primarius est. Ceteris, uti & B. V. potest vocari *Mediatix Intercessionis.* Eodem modo intelligendi sunt reliqui duo textus: per Christum solum *primario, merito, & ultimo* nos oportet salvos fieri, aliàs idem Paulus male dixisset, inò sibi contradixisset, dum 1. Cor. 9. v. 22. scripsit: *Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos.* Paulus itaque potuit etiam salvare, sed secundario, instrumenta-

R. P. Piehler Theol. Polemica.

liter, immediate cooperando per predicationem Evangelij &c. Sic etiam per solum Christum tanquam Advocatum principalem *habemus accessum ad Patrem.* Quod si verò M. Lomer pergat contendere quòd *unus Mediator* &c. strictè accipi debeat pro solo, hodie debet adhuc deponere titulum *Magistri*, quia scriptum est: *Nec vocemini Magistri, quia Magister vester unus est Christus.* Mat. 23. v. 10.

Ob. 3. Deus & Christus volunt, ut nostram fiduciam omnem ponamus in se, non in hominibus: sed Catholici invocando Sanctos in hominibus ponunt fiduciam, sæpe majorem quàm in Deo & Christo: ergo. Ma. prob. ex Scriptura: *Adeamus cum fiducia ad thronum gratia.* Heb. 4. *Sic orabitur: Pater noster, qui es in cælis.* Mat. 6. *Maledictus homo, qui confidit in homine.* Jerem. 17. v. 5. R. 1. retorq. argum. Atqui Adversarij ponunt fiduciam in hominibus, v. g. subditi in suo Principe, liberi in parentibus, amici in amicis, clientes in patronis. Retorq. aliter: atqui Adversarij invocando fideles, in hac vita existentes, ponunt fiduciam aliquam in hominibus, ut fatetur M. Lomer p. 222. *Unger mahligen Abfertigung.* Sed statim iterum excipit, & dicit, se ideo in his ponere fiduciam, quia cognoscunt preces & necessitates se invocantium, & quia viventes invocantur juxta voluntatem DEI. Aliter se res habet in invocatione mortuorum. At hoc iterum est saltare extra rhombum, & ab uno ad alterum, ut inveniatur effugium.

T t t

gium.

gium. Hic quaestio non est, an Sancti demortui cognoscant nostras preces & necessitates, an invocentur juxta voluntatem Dei, quae seorsim examinantur, sed praecise utrum in aliquo alio, quam in Deo, & Christo, possit poni aliqua fiducia cordis. Si negat Lomerus, sibi & suis contradicit; si asserit, nihil probat hoc argumentum.

R. 2. Dist. Ma. volunt, ut in Deo, tanquam in Auctore omnium gratiarum, & auxiliatore supremo, in Christo vero tanquam in Mediatore principali, omnem fiduciam nostram ponamus ultimato, in hominibus vero solum tanquam intercessoribus, & mediatoribus secundarijs, ac non ultimato C. M. alio modo N. Ma. In hominibus sanctis, quos invocamus, ponimus aliquam fiduciam non ultimato, nec tanquam in auctoribus gratiarum, qui ex se & bonis propriis nos juvare possint, & per sua merita, sed tantum tanquam in intercessoribus Deo valde gratis. Et quod quis major est in sanctitate, eo major in ejus intercessione recte ponitur fiducia; sicut enim justitia & status gratiae est conditio in orante, ut exaudiatur, quia Deus peccatores non audit. Jo. 9. v. 31. ita major justitia & sanctitas intercedentis est conditio & motivum impellens, ut citius & facilius exaudiatur. Textus probant quidem, in Deo & Christo ponendam esse fiduciam, eosque immediate posse rogari, non tamen dicunt, quod in ijs solis sit ponenda fiducia, & per alios rogari non possint tanquam per intercessores, sive vivos adhuc,

sive mortuos. Textus ultimus, qui maledictum pronuntiat in illum, qui confidit in homine, facile intelligitur, si legantur verba immediate sequentia: *Et ponit carnem brachium suum, & a Domino recedit cor ejus*, quando scilicet homo confidit solum & ultimato in homine carnali, ac penitus relinquit Deum, ac si homo satis esset potens ex se, & sine Deo, ad juvenandum.

Dices, Deus ipse amat nos magis quam Sancti, & est paratissimus ad nos exaudiendos: ergo in ipso solo confidendum. 2. Ipse per se jam scit necessitates nostras, nec indiget monitoribus, scilicet Sanctis, qui quasi Deo aures vellicent, vel commoneant. Hinc reprehendit etiam Matrem suam, non quod pro hospitibus intercesserit, sed quod importune monuerit Christum, quasi ipse nescivisset vini defectum. 3. Quod potest fieri paucioribus, non debet fieri pluribus: ergo cum immediate accedendo Deum possimus assequi Divina beneficia, non debemus circumcurfare apud Sanctos ad ea obtinenda. R. 1. retorq. totum argumentum quoad omnia tria membra in invocatione viventium. R. 2. directè ad 1. licet Deus nos valde amet, & ad auxiliandum sit paratissimus, tamen magis amat Sanctos, utpote ab omni macula puros; & nos saepe propter peccata nostra & tepiditatem in orando non sumus digni, qui exaudiamur, atque ideo adhibemus Patronos ipsi valde gratos, ut per eos impetremus, quod nobis merito negaretur.

tur: quo pacto non diffidimus Bonitati Divinæ, sed potius indignitati nostræ, scientes, Deum non tantum esse bonum, sed etiam iustum. Ad 2. Non adhibemus Sanctos, ut moneant Deum, quasi Deus aliquid nescire, vel oblivisci posset, sed tanquam patronos, ut eorum, quos valde diligit, intercedentium intuitu nos benignius exaudiat, ferè sicut Moyses orans proposuit Deo dilectos amicos: *Recordare Abraham, Isaac, & Israel servorum suorum* &c. Exod. 32. 13. Quod additur, & identidem obruduntur de B. Virgine, negatur, illam importunè monuisse Christum, aut ex ignorantia omniscientie Christi, vel ab hoc fuisse reprehensam: sed potius hanc Virginis intercessionem Christo placuisse, patet ex effectu, quia fecit, quod illa modestè insinuando petijt; simul tamen indicat per hæc verba, *mulier quid mihi & tibi?* quòd ipsi ratione *Maternitatis* non competat jus petendi miracula, quia non sunt actiones Humanitatis, quam solam habuit à Matre, sed Divinitatis; atque in ijs patrandis, uti & in alijs rebus Divinis, non attendi debeat affectus naturalis erga parentes, sed gloria Dei, & utilitas proximi; atque hinc appellavit non *Matrem*, sed *mulierem*, quasi exteram; sine ulla tamen reprehensione, ut apud Cornel. à Lapide interpretantur Beda & August. Ad 3. N. Conf. vel potius suppositum, quòd Deum solum immediatè accedentes tam facillè & securè consequamur Divina beneficia, tum propter indignitatem nostram, tum propter Dei decretum.

R. P. Pichler Theol. Polemic.

quædam dare nolentis nisi intercedentibus Sanctis, ut partim ab experientia partim ex Patrum doctrina colligitur.

Ob. 4. In Scripturis nullum exstat mandatum, vel probatum exemplum invocationis Sanctorum alterius vitæ, vel promissio exauditionis: ergo non rectè & utiliter invocantur. Hanc crambem perpetuò coquit & recoquit Lomerus. Sed facillè R. 1. retorq. argum. Lutherani baptizant infantes ante usum rationis, servant jejunium naturale ante Communionem sacram, improbare nequeunt vorum castitatis, nec improbant apud illos, qui habent hoc donum: & tamen nullum de his exstat in Scripturis mandatum, probatum exemplum, & promissio particularis atque explicita. Igitur transmissio A. N. C. R. 2. Multa rectè fiunt, etiamsi in Scripturis non sint *mandata*, uti servare Virginitatem, omnia dare pauperibus &c. Imò ipse Lomerus p. 273. rotundè fatetur, invocationem Sanctorum, etiamsi nihil omnino in Scripturis de ea contineretur, ex hoc capite non fore illicitam & prohibitam. Rursum, etiamsi nullum *exemplum* exstaret in Scripturis (exstare tamen supra ostendimus in probatione 1.) sufficerent exempla innumera piorum fidelium, & SS. Patrum, de quibus in probatione 2. satis est dictum. *Promissio* particularis non est necessaria, cum etiam Lutherani admittant, Sanctos in cælo generaliter pro nobis orare, & aliquid impetrare, licet de hoc nullam afferre possint promissionem particularem. *Promissio* autem generalis etiam

T. 2.

est

est pro invocatione & intercessione Sanctorum, ubi nimirum DEUS promittit exaudire preces supplicantium, sine ulla exceptione dicens: *Petite, & dabitur vobis.* Mat. 7. *Omnis enim, qui petit, accipit.* ibidem & alibi scriptum. Sed qui invocant Sanctos, petunt aliquid à DEO, scilicet per & cum Sanctis.

26. Dices. Si invocatio Sanctorum esset cultus DEO gratus, & nobis utilis, haud dubiè in SS. Litteris id nobis revelasset DEUS; quia omnem voluntatem suam de obtinenda nostra beatitudine ibidem nobis revelavit. Hoc magni momenti argumentum (inquit M. Lomer p. 165.) Jesuitæ dextrè dissimulant, nihilque respondent. 2. Omnis cultus DEO gratus debet esse juxta voluntatem DEI: sed si in Scripturis non existat præceptum, formula, exemplum, promissio, non est juxta voluntatem DEI: ergo. Atqui de invocatione Sanctorum non existat præceptum &c. M. P. ex Apostolo, qui Coloss. 2. v. 8. 22. prohibet omnem cultum electitium, seu ab hominibus excogitatum, qui vocatur *idolo-genita*. R. N. absolutissimè assertum, & retorq. in Baptismo parvulorum, jejunio naturali ante Communionem sacram, Mystero Trinitatis, existentia, integritate, puritate Scripturæ S. & in alijs plurimis, quæ necessariò credenda aut facienda judicant ipsimet Lutherani, & tamen in Scripturis vel nulla, vel non nisi obscura fit mentio, uti demonstravimus supra de Scriptura S. Datur nimirum etiam alius modus aliqua nobis revelandi præter Scripturam, scilicet per

Traditiones, quæ sunt Verbum DEI non scriptum. Deinde satis deducitur invocatio Sanctorum etiam ex Scripturis, ut ostensum est in nostris probationibus. En! quàm dextrè & facilè respondeant Jesuitæ, & nihil dissimulent. Ad 2. D. M. debet esse juxta voluntatem DEI vel præcipientem, vel consulentem, vel approbantem. C. M. semper juxta voluntatem DEI præcipientem. N. M. DEUS nullibi improbat invocationem Sanctorum, imò positivè probat, ut patet ex nostris probationibus. Paulus tantùm rejicit cultus superstitiosos, inanes, falsos, contra DEI aut Christi voluntatem ab hominibus excogitatos.

Ob. 5. Sancti nihil sciunt de nostris precibus in particulari: ergo. A. P. ex Scriptura. *Tu nesci SOLUS cor omnium filiorum hominum.* 3. Reg. 8. *Mortui nihil noverunt amplius.* Eccl. 9. *Abraham nescivit nos, & Israël ignoravit nos.* Ilà. 63. R. N. A. Textus 1. debet sic intelligi: DEUS solus cognoscit corda hominum, seu secreta cordium, ex natura sua, & ex infinita ac intrinseca perfectione, quo sensu dicitur etiam solus bonus, immortalis, justus, faciens mirabilia; tamen hæc omnia possunt convenire etiam hominibus, sed alio modo, scilicet non per essentiam & naturam, sed per communicationem & participationem: sic cognoscunt Sancti secreta cordium per cognitionem participatam vel specialem revelationem. Textus 2. & 3. loquuntur de cognitione naturali, quam solum habebant mortui, etiam justi, ante adventum & descensum Christi.

Christi ad inferos, utpote nondum Beati; non de cognitione supernaturali, quam habent Beati in caelo, intuitivè videntes DEUM. Ordinariè itaque, & dempra speciali revelatione, rone nihil sciebant de ijs rebus, quæ gerebantur in terris, licet probabiliter etiam ijs revelaverit DEUS, dum per illos vivi rogabant DEUM. Adde, quòd ultimus textus videatur habere hunc sensum: Abraham & Jacob nesciunt nos, hoc est, non agnoscunt nos pro filijs suis propter peccata nostra, ut vult S. Hier.

28. Ob. 6. Conc. Laodicenum Lege prohibuit, ne homines precarentur Angelos propter illum textum Pauli: *Nemo vos seducat volens in humilitate & Religione Angelorum &c.* Coloss. 2. v. 18. Ita testatur Theodoretus. Item S. Chrysostomus hom. 5. in Mat. ait: *Deus salutem nostram non tam alijs pro nobis rogamibus vult donare, quam nobis &c.* Sic meretrici donavit salutem: sic latronem è cruce in Paradisum transtulit: nullius Patroni, nullius precibus Mediatoris inflexus. R. quid sentiant Concilia & Patres de invocatione Sanctorum, in probatione 2. vidimus. Conc. Laodicenum imprimis est tantum Particulare, eujusmodi infallibilia non sunt nisi secundum ea, quæ à Papa approbantur, vel à tota Ecclesia recipiuntur. Deinde cum Paulo solum damnat hæresim, vel potius idololatriam Simonis Magi, docentis, quosdam Angelos velut quosdam minores Deos esse adorandos, qui fabricassent mundum &c. Ita Paulum intelligunt S. Hieron. S. Chrysost. &

alij PP. Item docentis, Deum apprehendi non posse, sed per Angelos esse placandum. S. Chrysost. ibi agit contra illos, qui in propria persona orare nolunt, sed præcisè alienis precibus juvari volunt; subjungit enim: *Hæc dicimus, non ut supplicandum esse Sanctis negemus, sed ne dormientes ipsi alijs tantummodo nostra curanda mandemus.* Deinde fatemur, absolute non esse necessariam invocationem Sanctorum, & posse nos immediate accedere ad solum Deum & exaudiri, licet dicamus, ordinariè nos facilius & certius exaudiendos, si Sancti nobiscum orent Deum; quod ipsum dicere debent Adversarij, invocantes eos, qui adhuc vivunt.

Ob. 7. Sancti in caelo jam acceptant omne præmium pro suis operibus bonis, scilicet æternam gloriam: ergo nihil superest, quod alijs impetrent vel elargiantur. 2. Sancti in caelo sibi ipsis nihil amplius mereri possunt: ergo multò minus nobis. 3. Videtur sapere Ethnicismum, dum aliqui Sancti invocantur pro viatoribus, alij pro capitivis, alij pro febri, vel alio morbo laborantibus, alij pro bobus, alij pro ovibus &c. quali tanquam Dij præsiderent his creaturis, sicut Dij Gentilium. 4. Aliqui, quos invocant Catholicæ, nec existunt in rerum natura, ut Georgius, Christophorus, Catharina, cum eorum Legendæ scateant fabulis, & aliorum Sanctorum Legendæ sint profusè ridiculæ. 5. Experimentia docet, Sanctos sæpe invocari frustra in morbis, periculis &c. ergo.

Ttt 3

R. ad

R. ad 1. Jam acceperunt omne premium essentialè, quod consistit in visione intuitiva Dei C. Ant. accidentalè, ad quod spectat etiam invocari ab hominibus, exaudiri preces à Deo, gloria corporis suo tempore &c. N. Ant. & Conf. Ad 2. licet nunc nihil amplius mereri possint pro se, & multò minus pro nobis, meriti tamen sunt in vita pro se, & sic aliquo modo pro nobis, quatenus nempe per merita sua facti sunt Deo valde chari, & consequenter valde potentes in suis intercessionibus pro nobis. Ad 3. Nos illos Sanctos, quos pro certis personis, certis in necessitatibus, morbis &c. invocamus, religiosè quidem invocamus, non tamen latreviticè, ut faciebant Gentiles, sed cultu minore, scilicet dulciæ & hyperdulciæ. Cur autem certos Sanctos in certis casibus imploremus præ alijs, indè fit, quia vel floruerunt specialiter in aliqua virtute, vel plura in certo membro, vel certo cruciatuum genere, pro Deo passi sunt, vel quia experienciâ didicimus, certos Sanctos in quibusdam necessitatibus sæpius à Deo opem impetrâsse, quàm alios, uti S. Sebastianum & S. Rochum in

morbis pestiferis, S. Antonium in rebus deperditis &c. Ad 4. hæretica est protèrvia dubitare, an sint in eorum natura, quos Universalis colit Ecclesia. Vita aliquorum Sanctorum historiam fabulis quibusdam fuisse nonnunquam corruptam, & quædam Acta esse apocrypha fateamur, sed indè non sequitur, ejusmodi homines vel omnino nunquam fuisse, vel non esse Sanctos, Ecclesia non definit veritatem historie, sed sanctitatem hominum. Inter Legendas faciendum est discrimen: aliqua ab Ecclesia sunt approbata vel tolerata: alia sunt rejecta & non approbata: hæ nullius sunt auctoritatis, bene tamen illa. Ad 5. Experientia etiam docet oppositum, in morbis, periculis &c. sæpe manifestum auxiliium à Sanctis & per Sanctos esse impetratum. Deinde nunquid etiam Adversarij sæpe frustra invocant sua fidei alumnos in hac vita existentes? Nunquid frustra sæpe invocant Deum ipsum? an propterea hæ invocatio non est licita, vel omittenda? Sæpe non exaudimur, quia malè petimus, vel quia, quod petimus, non prodesse nobis novit Deus, & Sancti.

§. III.

De Reliquijs Sanctorum.

30. Sciendum 1. *Reliquiarum* nomine intelligi non solum corpora Sanctorum, vel eorum partes, sed etiam vestes, baculos, rosaria, & alia, eorum usu vel attractu sacrata, uti sunt instru-

menta Martyrij, puta cruces, fustes &c. imò & sepulchra &c. Crux, in qua Christus pependit, ejusque particula spectant ad Reliquias, cæteræ verò cruces pertinent ad Imagines sacras.